

Sygn. akt I ACa 194/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier (spr.)
Sędziowie :	SA Zofia Kawińska-Szwed SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Magdalena Bezak

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa K. L.

przeciwko E. L.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 7 listopada 2014 r., sygn. akt II C 119/14

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 194/15

UZASADNIENIE

Powód K. L. w pozwie skierowanym przeciwko E. L. wnosił o pozbawienie wykonalności w zakresie kwoty 75.000 złotych z tytułu wykonawczego w postaci ugody z dnia 2 października 2009r. zawartej przez strony przed Sądem Rejonowym K. w K., w sprawie o podział majątku dorobkowego, oznaczonej sygn. akt II Ns 780/09, w której w punkcie III powód zobowiązał się zapłacić na rzecz pozwanej kwotę 145.500 złotych.

Uzasadniając żądanie powód podał, że już po zawarciu wspomnianej ugody spłacił zaciągnięty w latach 1996 – 2000 dług w stosunku do brata pozwanej J. Ś.. Zobowiązanie to powstało kiedy strony pozostawały we wspólności

majątkowej małżeńskiej w związku z czym spłata dotyczyła także długu pozwanej wynoszącego 75.000 złotych. Powód złożył pozwanej oświadczenie o potrąceniu swej wierzytelności w stosunku do pozwanej w tej wysokości w stosunku do wierzytelności wynikającej z ugody zawartej w sprawie o podział majątku dorobkowego. Mimo to pozwana prowadzi postępowanie egzekucyjne zmierzające do wyegzekwowania należności wynikającej z ugody.

Pozwana wnosiła o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu. Zarzuciła, że nie była dłużnikiem J. Ś., a zobowiązania zaciągnięte przez powoda w stosunku do tej osoby nie obciążały majątku wspólnego.

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 7 listopada 2014r. oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanej 3.600 złotych z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Orzeczenie Sądu Okręgowego oparte zostało na następujących ustaleniach.

W dniu 2 października 2009r. przed Sądem Rejonowym K. w K. w ramach sprawy o sygn. akt II Ns 780/09 doszło między stronami do zawarcia ugody dotyczącej podziału majątku dorobkowego w ramach której powód zobowiązał się zapłacić na rzecz pozwanej 145.500 złotych.

Przed Sądem Okręgowym w Katowicach pod sygn. akt II C 453/08 toczyła się sprawa z powództwa J. Ś. przeciwko powodowi, jako pozwanemu. Wyrokiem z dnia 10 czerwca 2011 roku zasądzono od powoda na rzecz J. Ś. kwotę 100.000 złotych z odsetkami od dnia 1 kwietnia 2008r. oraz koszty procesu.

Sąd ustalił w tamtej sprawie, że J. Ś. przekazał powodowi kwotę 100.000 złotych w ramach tzw. depozytu nieprawidłowego. Powód bez zgody i wiedzy J. Ś. większość tej sumy pożyczył H. G., który nie zwrócił ich powodowi. Powód uznał swe zobowiązanie w stosunku do J. Ś. o zwrot 100.000 złotych, lecz pieniędzy nie zwrócił.

Powód z tytułu spłaty uzgodnionej w ugodzie przekazał pozwanej łącznie 70.500 złotych. Pismem z dnia 28 grudnia 2011r. złożył pozwanej oświadczenie o potrąceniu z jej dalszą wierzytelnością wynikającą z ugody swej wierzytelności w kwocie 75.000 złotych z tytułu zwrotu połowy długu, który w całości spłacił J. Ś..

Mając na względzie powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że brak jest podstaw do uwzględnienia powództwa, gdyż powód nie wykazał, aby przysługiwała mu w stosunku do pozwanej wierzytelność przedstawiona do potrącenia. Ze względu na datę powstania zobowiązania w stosunku do J. Ś. zdaniem Sądu dla oceny zasadności roszczenia powoda winny mieć zastosowanie przepisy art. 41 § 1 i § 3 kro w ich brzmieniu sprzed nowelizacji obowiązującej od 20 stycznia 2005r. Wynika z nich, że zaspokojenia z majątku wspólnego może żądać wierzyciel, którego dłużnikiem jest jeden z małżonków. Sąd może ograniczyć lub wyłączyć możliwość zaspokojenia z majątku wspólnego wierzyciela, którego dłużnikiem jest jeden z małżonków, jeśli ze względu na charakter wierzytelności albo stopień przyczynienia się małżonka będącego dłużnikiem do powstania majątku wspólnego – zaspokojenie z majątku wspólnego było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Sąd podkreślił, że powód nie wykazał, aby rozdysponowanie przez niego pieniędzmi uzyskanymi od J. Ś. nastąpiło za wiedzą i zgodą pozwanej, ani aby pieniądze od J. Ś. weszły do majątku wspólnego.

Ponadto J. Ś. nie zaspokoił się z majątku wspólnego stron.

Bezspornym było bowiem, że zapłaty na jego rzecz dokonał nabywca nieruchomości stanowiącej odrębny majątek powoda.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd wskazał przepis art. 840 § 1 pkt 2 kpc, art. 498 kc i art. 98 kpc.

Wyrok został zaskarżony apelacją przez powoda, który zarzucił naruszenie przepisu art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że nie wynika z nich aby istniała wierzytelność powoda potrącona z wierzytelnością pozwanej.

Skarżący zarzucił też naruszenie przepisu art. 498 § 1 kc poprzez przyjęcie, że nie doszło do skutecznego potrącenia wierzytelności.

W ocenie skarżącego zebrany materiał dowodowy oraz doświadczenie życiowe winny prowadzić do stwierdzenia, że kwoty przekazywane przez J. Ś. deponowane były u obojga małżonków, a nie tylko u powoda. Sam fakt rozdysponowania środkami przez powoda bez zgody pozwanej nie przesądza o tym, że nie weszły one do majątku wspólnego. Równie dobrze pieniądze te mogły być przeznaczone na utrzymanie rodziny. Dlatego do zwrotu długu zobowiązani byli obydwój małżonkowie.

Powołując się na powyższe powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa oraz o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje.

Pozwana wносиła o oddalenie apelacji i o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył co następuje:

Apelacja powoda nie jest zasadna.

Podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia przepisu art. 233 § 1 kpc dotyczący niewłaściwej oceny zebranych dowodów w istocie kwestionuje ustalenie przez Sąd Okręgowy, że dług w stosunku do J. Ś. był długiem powoda, a nie długiem obojga małżonków.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut ten nie jest zasadny, a ustalenia Sądu pierwszej instancji sprowadzające się do stwierdzenia, że dług nie wszedł do majątku wspólnego stron są prawidłowe.

Skarżący nie wskazuje dowodów z których miałyby wynikać, że umowę depozytu nieprawidłowego, w wyniku której J. Ś. przekazał 100.000 złotych zawrzeć mieli oboje małżonkowie, a nie on sam. Twierdzenie takie oparte jest tylko na przekonaniu skarżącego wyrażonym w jego zeznaniach w niniejszej sprawie.

Pozwana zaprzeczyła, aby miała zawierać z bratem jakąkolwiek umowę chociaż nie przeczyła, że widziała jak J. Ś. przekazywał powodowi – wówczas jej mężowi – pieniądze.

O tym, że umowa depozytu nieprawidłowego łączyła wyłącznie powoda z J. Ś. świadczą ustalenia poczynione przez sądy obu instancji w sprawie zasądzającej kwotę 100.000 złotych od powoda na rzecz J. Ś.. Wskazując na to także samodzielne rozdysponowanie tymi pieniędzmi przez powoda bez wiedzy pozwanej oraz samodzielne dochodzenie zwrotu pożyczki udzielonej H. G.. Skarżący nie kwestionował tych okoliczności. Przekonanie o wspólnym długu powód opiera na tym, że w dacie przyjmowania pieniędzy od J. Ś. pozostawał z pozwaną we wspólności majątkowej małżeńskiej. Brak jest jednak podstaw do przyjęcia domniemania faktycznego, że zobowiązanie zaciągnięte w trakcie małżeństwa przez jednego z małżonków jest zobowiązaniem wspólnym, za które małżonkowie odpowiadają solidarnie. Oprócz naprowadzonych wyżej okoliczności przeczy temu także uznanie długu dokonane przez powoda w stosunku do J. Ś. o jakim mowa w motywach wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 września 2011r., sygn. akt I ACa 501/11. Także tego uznania skarżący dokonał we własnym imieniu, a nie dokonali go wspólnie powód i pozwana.

Sposób rozdysponowania pieniędzy przez powoda, który część z nich zdeponował na lokacie bankowej, a część pożyczył osobie trzeciej nie pozwala na uznanie, że pieniądze uzyskane przez skarżącego od J. Ś. zostały przeznaczone na zaspokojenie wspólnych potrzeb rodziny.

Dlatego trafnie Sąd Okręgowy ustalił, że zobowiązanie w stosunku do J. Ś. zaciągnął powód i nie stanowiło ono długu obciążającego majątek wspólny stron. Inną potwierdzającą to okolicznością jest to, że dług tego strony nie uwzględnili w sprawie o podział majątku dorobkowego chociaż ze sprawy zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 2 września 2011, sygn. akt I ACa 501/11 oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 10 marca 2011r., sygn. akt II C 453/08 wynika, że dług ten był wymagalny od 1 kwietnia 2008r. Od tej daty zasądzono

bowiem od powoda na rzecz J. Ś. odsetki za opóźnienie w płatności. Pojęcie majątku wspólnego jest pojęciem szerszym od pojęcia mienia w rozumieniu art. 44 kc i obejmuje nie tylko aktywa ale także długi.

Gdyby dług był wspólny powództwo znajdowałoby oparcie w przepisie art. 376 § 1 kc, który pozwala dłużnikowi solidarnemu wystąpić z roszczeniem regresywnym w stosunku do innego dłużnika solidarnego jeśli spłacił wspólnego wierzyciela. Uregulowanie to nie jest tożsame z art. 41 § 3 kro przywołanym w motywach zaskarżonego wyroku zgodnie z którym wierzyciel jednego z małżonków może dochodzić zaspokojenia z majątku wspólnego małżonków. W takim przypadku małżonek, który nie zaciągał zobowiązania zmuszony jest do znoszenia egzekucji skierowanej do majątku wspólnego. Nie czyni go to jednak współdłużnikiem solidarnym. Ponadto zaspokojenie J. Ś. nastąpiło nie z majątku wspólnego stron, lecz z majątku odrębnego powoda.

Reasumując należy stwierdzić, że zaciągnięcie przez powoda długu w stosunku do J. Ś. w trakcie trwania związku małżeńskiego z pozwaną nie oznacza, że pozwana odpowiada za ten dług solidarnie. Powód nie udowodnił, aby był to dług wspólny. Dlatego nie służy mu w stosunku do pozwanej wierzytelność regresowa o jakiej mowa w przepisie art. 376 § 1 kc.

Z tych względów zarzut naruszenia przepisu art. 498 § 1 kc poprzez uznanie, że nie doszło do skutecznego potrącenia wierzytelności nie mógł odnieść zamierzonego skutku. Trafnie bowiem Sąd Okręgowy uznał, że powodowi wierzytelność przedstawiona do potrącenia nie przysługiwała.

Dlatego Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 kpc oddalił apelację powoda jako bezzasadną. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 98 kpc.